

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2017/1936,

18. oktoober 2017,

lõhkeainete lähteainete väärkasutamise takistamiseks viivitamata võetavate meetmete kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) Hiljutised terrorirünnakud ja -aktid näitavad, et isevalmistatavad lõhkeained kujutavad endast Euroopas endiselt suurt ohtu. Kuigi on tehtud jõupingutusi, et tulemuslikult piirata ja kontrollida juurdepääsu lõhkeainete lähteainetele, on ikka veel võimalik neile juurde pääseda ja neid kasutada, et valmistada ise lõhkeaineid.
- (2) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2370 (2017) rõhutatakse, et on äärmiselt oluline takistada terroristidel sellistele ainetele ja komponentidele juurdepääsu saamist, millest saab valmistada lõhkeaineid, ning nende kasutamist, ning kutsutakse tugevdama järelevalvet, muu hulgas heade tavade kehtestamise, piiriülese teabevahetuse ja partnerlussuhete loomise kaudu.
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 98/2013⁽¹⁾ on kehtestatud ühtlustatud eeskirjad, mis käsitlevad selliste ainete ja segude kättesaadavaks tegemist, sissetoomist, omamist ja kasutamist, mida võidakse väärkasutada lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks, eesmärgiga piirata nende kättesaadavust üldsusele ning tagada asjakohane teatamine kahtlustatavatest tehingutest kogu tarneahelas.
- (4) Selleks et täita määruse (EL) nr 98/2013 eesmärk parandada keemiliste ainete ja segude vaba liikumist siseturul ja kõrvaldada konkurentsimoonutused ning tagada samal ajal üldsuse ohutuse kõrgetasemeline kaitse, peavad kõik liikmesriigid kohaldama määrust nõuetekohaselt. Lõhkeainete valmistamise, omamise, omandamise, veo, tarnimise või kasutamise, samuti lõhkeainete valmistamise või kasutamise kohta juhiste andmise või saamisega seotud terroriaktide ärahoidmine aitab ühtlasi täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/541⁽²⁾ eesmärgi.
- (5) Käesoleva soovitus ülesanne on anda liikmesriikidele juhiseid määruse (EL) nr 98/2013 kohaldamise kohta, et täita tulemuslikumalt määruse eesmärki. Soovitusega täiendatakse suuniseid,⁽³⁾ mille on vastu võtnud komisjon ja alaline lähteainete komitee,⁽⁴⁾ ning võetakse arvesse arutelusid, mida on peetud nimetatud komitees ning 2016. ja 2017. aastal korraldatud piirkondlikel seminaridel, millel osalesid liikmesriikide ametiasutused.
- (6) Selleks et takistada terroristidel lõhkeainete lähteainete omandamist, tuleks piirata nende kättesaadavust üldsusele. Määruse (EL) nr 98/2013 kohaselt ei tohi üldsuse hulka kuuluvad isikud pääseda ligi seitsmele keemilisele ainele (sama määruse I lisas loetletud piirangutega lõhkeainete lähteained)⁽⁵⁾ ega neid kasutada.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 98/2013 lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta (ELT L 39, 9.2.2013, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/guidelines_on_the_marketing_and_use_of_explosives_precursors_en.pdf

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail=3245>

⁽⁵⁾ I lisas kindlaks määratud piirmäärast suurema kontsentratsiooniga vesinikperoksiid, nitrometaan, lämmastikhape, kaaliumkloraat, kaaliumperkloraat, naatriumkloraat ja naatriumperkloraat, sealhulgas segud või muud ained, mis sisaldavad loetletud aineid piirmäärast suuremas kontsentratsioonis.

- (7) Sellest keelust hoolimata võivad liikmesriigid otsustada anda üldsusele juurdepääsu nimetatud ainetele, kui nad kehtestavad loa- ja registreerimissüsteemi. Alates 1. jaanuarist 2017 kohaldab kuusteist liikmesriiki keelu asemel loa- ja/või registreerimissüsteemi ⁽¹⁾. Seega on üldsuse hulka kuuluvatel isikutel nendes liikmesriikides endiselt võimalik pääseda ligi piirangutega lõhkeainete lähteainetele ja segudele ning neid kasutada.
- (8) Liikmesriigid peaksid määrama kindlaks väiksemad kontsentratsioonid ja asendusained, mille oht julgeolekule on väiksem, ning edendama nende kasutamist, samuti kehtestama lõhkeainete lähteainete ladustamise tingimused. Liikmesriikides, kus on kehtestatud loasüsteem, tuleks enne loa andmist kontrollida taotleja tausta.
- (9) Soovituses kutsutakse samuti paremini tagama määruses (EL) nr 98/2013 sätestatud piirangute järgimist ja kontrollide korraldamist ning tegema valdkondadevahelist koostööd. Kõikide tarneahelas osalejate, sealhulgas internetis tegutsevate tarneahelas osalejate teadlikkuse suurendamine võimaldab neil paremini täita määrusest (EL) nr 98/2013 tulenevaid kohustusi.
- (10) Soovituses kutsutakse vahetama teavet kahtlustatavate tehingute, kaotsimineku ja vargusjuhtumite ning muude kahtlustatavate juhtumite ja loataotluste kohta, mis on piiriülest laadi, ilma et see piiraks nende õigusaktide kohaldamist, millega reguleeritakse teabevahetust terroriaktidega seotud kriminaaluurimise ⁽²⁾ korral või tollivaldkonnas ⁽³⁾.
- (11) Kuigi hiljutistes terrorirünnakutes ja -aktides on põhiliselt kasutatud triatsetoontriperoksiidi, on endast ohtu kujutavaid isevalmistatavaid lõhkeaineid ja nende lähteaineid rohkem. Liit ja liikmesriigid peavad ka edaspidi koostöös asjaomaste sidusrühmade ja kasutajatega tähelepanelikult jälgima selles valdkonnas ilmnevat suundumusi ja neile reageerima.
- (12) Komisjon on teinud alalise lähteainete komiteega tihedalt koostööd, et jälgida ja hõlbustada alates määruse vastuvõtmisest selle kohaldamist. 2017. aasta veebruaris vastu võetud komisjoni aruandes ⁽⁴⁾ järeldatakse, et kuigi määruse jõustumine on kaasa aidanud lõhkeainete lähteainetest tuleneva ohu vähendamisele Euroopas, on vaja kindlaks määrata meetmed ja tegevused, mis tulevikus tugevdavad isevalmistatavate lõhkeainetega seotud kontrollisüsteemi. Lõhkeainete lähteainete määruse läbivaatamiseks ⁽⁵⁾ alustas komisjon 2017. aasta mais määruse hindamist, millele järgneb 2018. aasta esimeses pooles mõjuhinnangu koostamine. Hindamise käigus uuritakse määruse asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust, sidusust ja lisaväärtust ning tehakse kindlaks probleemid ja takistused, mille kõrvaldamine võib nõuda täiendavaid meetmeid. Mõjuhinnangus kaalutakse kindlaks tehtud probleemide ja takistuste kõrvaldamiseks eri poliitikavariante. Kuni läbivaatamise tulemuste selgumiseni soovitatakse liikmesriikidel võtta olemasoleva määruse raames viivitamata meetmeid, et piirata tulemuslikult lõhkeainete lähteainete kättesaadavust üldsusele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Lõhkeainete lähteainete üldsusele kättesaadavuse piiramine

1. Liikmesriigid peaksid võtma määruse (EL) nr 98/2013 raames kõik vajalikud meetmed, et piirata lõhkeainete lähteainete kättesaadavust üldsusele, takistada terroristide juurdepääsu sellistele ainetele ning tagada asjakohane teatamine kahtlustatavatest tehingutest kogu tarneahelas. Selleks peaksid liikmesriigid põhjalikult hindama, kas nende kehtestatud keelu-, loa- või registreerimissüsteem võimaldab tulemuslikult täita nimetatud eesmärgi. Liikmesriigid peaksid esitama oma hinnangu komisjonile nelja kuu jooksul alates käesoleva soovitusel vastuvõtmisest. Selline teave aitab hinnata, kas ELi tasandil on vaja võtta täiendavaid meetmeid.

⁽¹⁾ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 98/2013 (lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta) kohaldamise ja selle alusel õiguste delegerimise kohta (COM(2017) 103 final, 28. veebruar 2017).

⁽²⁾ Nõukogu 20. septembri 2005. aasta otsus 2005/671/JSK terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta (ELT L 253, 29.9.2005, lk 22).

⁽³⁾ Nõukogu 13. märtsi 1997. aasta määrus (EÜ) nr 515/97 liikmesriikide haldusametuste vastastikusel abist ning haldusametuste ja komisjoni vahelisest koostööst tolli- ja põllumajandusküsimusi käsitlevate õigusaktide nõutava kohaldamise tagamiseks (EÜT L 82, 22.3.1997, lk 1).

⁽⁴⁾ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 98/2013 (lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta) kohaldamise ja selle alusel õiguste delegerimise kohta (COM(2017) 103 final, 28. veebruar 2017).

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-is-new/work-in-progress/initiatives/revision-regulation-marketing-and-use-explosives-precursors_en

2. Lisaks peaksid liikmesriigid viivitamata võtma järgmised meetmed:
- a) edendama, ja kui see on võimalik ja asjakohane, nõudma asendusainete või väiksema kontsentratsiooni kasutamist, kui see võimaldab teostada asjaomast õiguspärast tegevust väiksema julgeolekuhuga;
  - b) kehtestama lõhkeainete lähteainete ladustamisega seotud julgeolekutingimused majandustegevuses osalejatele, professionaalsetele kasutajatele ja üldsuse hulka kuuluvatele isikutele, kes omavad nimetatud aineid õiguspäraselt;
  - c) pakkuma majandustegevuses osalejatele selgeid juhiseid, mis võimaldavad teha tulemuslikult ja tõhusalt kindlaks, kas konkreetne isik kuulub üldsuse hulka. Selleks võiksid liikmesriigid kasutada „professionaalse kasutaja“ mõistet isiku kohta, kes vajab kaubanduse, ettevõtluse või kutsetegevuse eesmärgil juurdepääsu piirangutega lõhkeainete lähteainele;
  - d) kontrollima määruse (EL) nr 98/2013 artikli 4 lõikes 2 nimetatud loasüsteemi olemasolu korral loa taotleja tausta, eelkõige teda käsitlevaid karistusregistri kandeid kõikides riikides, kus taotleja on elanud eelnenud viie aasta jooksul; ning
  - e) looma kontrollisüsteemid, et teha kindlaks majandustegevuses osalejad, kes ei pea tingimustest kinni.

Koostöö tugevdamine ja tarneahela kaasamine

3. Koostöö tugevdamiseks ja tarneahela kaasamiseks peaksid liikmesriigid:
- a) pakkuma õiguskaitse- ja tolliasutuste töötajatele ning esmareageerijatele koolitust, et nad suudaksid tunda oma ülesannete täitmisel ära lõhkeainete lähteaineid ja segusid ning reageerida aegsasti ja asjakohaselt kahtlustäratavale tegevusele;
  - b) kutsuma lõhkeainete lähteainete lõppkasutajaid lisaks olemasolevate teatamiskohustuste täitmisele, mis on sätestatud määruse (EL) nr 98/2013 artikli 9 lõikes 4, teatama selliste ainete hulgalisest kaotsiminekest või vargusest;
  - c) vahetama ka juhul, kui olemasolevatest liidu õigusaktidest ei tulene sellist kohustust, teiste asjaomaste liikmesriikidega võimalikult kiiresti ning kooskõlas siseriikliku õiguse ja asjaomaste rahvusvaheliste õigusaktidega teavet kahtlustäratavate tehingute, kaotsimineku ja vargusjuhtumite ning muude kahtlustäratavate juhtumite ja loataotluste kohta, mis on piiriülest laadi, ning
  - d) tegema kindlaks kõik asjaomased sektorid, sealhulgas interneti kaudu majandustegevuses osalevad sektorid, arvestama neile suunatud teadlikkuse suurendamise meetmetes nende eripära ning pidama tarneahela ja lõppkasutajatega dialoogi, et mõista paremini professionaalsete ja muude kasutajate õiguspäraseid vajadusi lõhkeainete lähteainete kasutamisel.

Brüssel, 18. oktoober 2017

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Julian KING
